

DIN TEZAURUL DOCUMENTAR AL MĂNĂȘTIRII DINTR-UN LEMN

Rasofora Tecla FUIOAGĂ¹
Rasofora Ecaterina FERMĂȘANU²

În tezaurul documentar al Mănăstirii Dintr-un Lemn, mai precis în arhiva stareței arhimandrite Paisia Vasilescu se păstrează câteva scrisori inedite, adevărate testimonii, care prin conținutul lor îmbogățesc paginile istorice ale sfântului locaș. Iată de ce le-am propus spre publicare redacției revistei „Misiunea”.

Cum se va putea constata în continuare două epistole sunt scrise de Paisia Vasilescu la începutul anului 1931. Sunt adresate unor personalități cu putere de decizie. Într-una stareța solicita ministrului Instrucțiunii Publice să aprobe un post de învățătoare pentru a ține orele cu cele 25 de fete care învățau într-o cameră pusă la dispoziție de mănăstire. A doua relevă nevoile de material lemnos destinat lucrărilor de restaurare și înfrumusețare a mănăstirii. Patru scrisori i-au fost adresate stareței de Cella Delavrancea-Lahovary, binefăcătoare a mănăstirii, și dispusă, la rugămintea Paisiei Vasilescu, să uzeze de relațiile sale pentru a interveni la factori de decizie cărora să le solicite

AȘEZĂMINTE MONAHALE ȘI LĂCAȘE DE CULT

sprijinul în rezolvarea problemelor mănăstirii. Între Cella Delavrancea-Lahovary și Paisia Vasilescu s-a legat o puternică și trairnică prietenie bazate pe respect și prețuire care s-a păstrat până cele două au plecat la Domnul.

O scrisoare deosebită, din păcate prima pagină și ultima/ultimele nu s-au păstrat, este trimisă stareței în 1939 de către Paul Teodorescu din care reies efectele imediate ale lucrărilor de restaurare și reorganizare și sfaturile pe care generalul le dădea Paisiei Vasilescu în chestiuni de organizare și eficientizare a actului managerial.

Ultimele testimonii constituie un fragment din paginile memoriale scrise de dr. Alexandru Ciucă, un apropiat încă din copilărie al mănăstirii și stareței care l-a ajutat, sfătuit și prețuit. Paginile vorbesc despre prezența în mănăstire a unor importante personalități ale medicinei românești și despre ultima perioadă din activitatea de stareță a Paisiei Vasilescu. Scrisorile sunt redată întocmai cum au fost redactate, cititorul având posibilitatea să cunoască grafia epocii și stilul autorilor.

*Sfânta Mănăstire Dintr'un lemn Vâlcea
No. 1931 Febr.*

Domnule Ministru,

Subsemnata Superioară a Sfintei Mănăstiri Dintr'un lemn Jud. Vâlcea, cu cel mai profund respect aduc la cunoștința Domniei Voastre următoarele:

Această sfântă Mănăstire având pentru educație și instrucția celor 25 fete, un post de învățătoare, creat de câți-va ani, din bună-tatea organelor de control al Învățăm. primar al Statului, cu gândul că, pe lângă educația

monahicească ce trebuie să primească în Mănăstire: o datorie cetățenească, creștinească și socială, este și aceea de a da fetițelor și instrucțiunile școlare. Sala aleasă fiind proprie, iar nr. fetelor crescând din ce în ce.

Cu respect vă rugăm Domnule Ministru să bine voiți a dispune confirmarea înființării postului de pe lângă această sfântă Mănăstire, rugându-vă tot de odată să bine voiți a dispune numirea învăț. care actualmente funcționează în acest post.-

Sunt Domnule Ministru cu cel mai adânc respect

Stareța Paisia Vasilescu

Domniei Sale

*Domnului Ministrul Instrucțiunii Publice.-
Sf. Mre Dintr'un lemn Jud. Vâlcea
No. 1931 Febr. 10*

Prea Stimate

Domnule Director General

Cu cel mai profund respect vă supun la cunoștință că având absolută nevoie a repara subsolul Stăreției acestei Sfinte Mănăstiri, la camerele unde grinzile au putrezit.

Cu cel mai adânc respect vă rog să bine voiți a dispune ca, din exploatarea în regie pendinte de ocolul silvic Băbeni - Vâlcea, să mi se aprobe în mod cu totul gratuit, o cantitate de 30 m.c. material de lucru de gorun, cu dimensiuni de la 20 cm - 40 cm în diametru, și lungime de 6 m - 10 m.

Întrucât acest sfânt locaș de Mănăstire nu are fonduri ca alte sf. Mănăstiri, suntem nevoite astfel, a solicita din partea Domniei Voastre gratuitatea acestui material, contribuind prin aceasta la restaurarea și înfrumusețarea acestei sfinte Mănăstiri. Tot de odată vă rugăm a lua cunoștință că din

acest material, vom face și șita necesară a înveli stăreția, cât și Biserița de lemn - zisă Bolnița - construită dintr'un gorun - care a'r fi periclitată la ruină, în caz că nu i se va repara acoperișul.

Cu această ocazie veți veni în ajutorul acestei sfinte Mănăstiri care va trebui să rămână pentru tot d'auna, înfrumusețată ca simbol al evlaviei noastre creștinești. Pentru buna voință acordată și pentru marele sprijin ce Domnia Voastră ni'l veți arăta

Vă rugăm Domnule Director General să primiți încredințarea profunde stime ce vă păstrăm

Stareța Paisia Vasilescu

Domniei Sale

*Domnului director general al C.S.P.S.
Str. I.C. Brătianu București*

Luni 25 febr 1933

Băbeni - Vâlcea

Maică dragă - eram tot în grabă când ne-am văzut și am uitat să-ți spun că am primit certificatele despre care-mi scrii - nici eu nu am știut la cine să mă adresez întâi. Apoi le-am încredințat Drului Cantacuzino care a fost ministru al Sănătății și care ne e rudă. A întrebat la Crucea Roșie și l'a tot amânat încât nici până acum nu mi-a dat un răspuns favorabil.

Acum câțva timp, vorbind cu Doctorul Odorescu mi-a povestit cum ați lucrat de frumos cu el în timpul războiului. Eu l'am rugat să se ocupe el de hârtiile Dvoastră și mi-a făgăduit aceasta călduros, în amintirea devotamentului Domniilor Voastre a tuturor.

Trebuia dar să mă întorc eu în București și cu ajutorul lui mai activ, pentru că mai puțin

Spintu Manastire Dintu un lemn Volea - Copie -

No
193 Feb. 1900.

Domnule Ministru,

Subsumata Superioară a Spintu Manastire
Dintu un lemn Jud. Volea. Cu cel mai profund respect
aduce la Cunostinta Dnului voastra numatoarele:
Aceasta Spintu Manastire având pentru educatie și
instructia celor 25 fete, un post de învățătoare creat
de cca. 10 ani, din bunătatea organelor de Control
al învățam. primar al Statului. Cu gândul că pe
lanțul educatiei monahice se cere să se pri-
mesca în Manastire; o datorie cetățenească și
țărănească și socială, este și aceea de a da fetitelor
și instructiunile școlare. Sola aleasă fiind pro-
pria, iar în fetelor căsăcând din ea în ea.

Cu respect vă rugăm Domnule Ministru
să bine voiti a dispune confirmarea înființării postului
de pe lanțul acestei Spintu Manastire, rugându-vă
să de date să bine voiti a dispune numirea unei
care actualmente funcționează în acest post. —

Sunt Domnule Ministru cu cel mai adânc respect

Stana Paisia Vorn

Domnule Ministru Instrucțiilor Publice. —

AȘEZĂMINTE MONAHALE ȘI LĂCAȘE DE CULT

important decât a Drului Cantacuzino, cred că vă voi putea înlesni realizarea cererii legitime pe care o faceți.

Despre pământ aici, bărbatul meu nu vinde nimic. Ori când vrei să vii la noi, Maică dragă, vei fi bine venită. Ți-am mai spus c'am fi bucușori să te avem la dejun – afară de Vineri pentru că nu vreau să postești la noi.

Ești liberă joi? Ai putea veni în ziua aceea. Plecăciune Maică dragă și omagii respectuoase din partea bărbatului meu.

Cella Delavrancea-Lahovary

Eu am fost absentă trei zile, dar acum rămân la țară încă vreo 3 săptămâni – sâmbăta asta voi lipsi de acasă.

Martți seara 1934

Dragă Maică Paisia – mi s'a telefonat de la Primul Ministru că nu va fi aici nici mâine, nici poimâne și că să trimit hârtiile duminică la el acasă. Te rog să treci mâine la 10 la mine ca să mi le dai și să ne chibzuim împreună ce să-i scriu pe lângă aceste hârtii.

Mă ierți că te deranjez așa de vreme dar trebuie pe urmă să ies pentru că am diferite treburi de făcut în aste 3 zile.

Cu multă prietenie

Cella Delavrancea-Lahovary

Voi trimete automobilul să te aducă la mine, la 10 fără un sfert.

22 mai 1934

Dragă Maică – Voi remite în mâinile Doamnei Nadia Duca petiția duminică, pentru că eu nu cunosc pe Dl. Anghelescu și dânsa poate să insiste cu utilitate pentru această reparație indispensabilă. Voi încerca și prin Dl. Ion Piilat care-l cunoaște bine pe Dl. Ministru.

Cred că voi trece pe la Slăvitești spre sfârșitul lune și atunci vin sigur la Mănăstire să te văd. Până atunci multe gânduri de prietenie și considerație.

Cella Devrancea-Lahovary

București, 8 Iulie 1967

Scumpă Maică Paisia, gândul nostru, al mult iubitului meu soț și al meu, s'a îndreptat adesea către dumneata, mai plin de amintiri duioase decât ori ce cuvânt grăit sau scris. Viața de toate zilele îmi este îngreunată de muncă, chiar acum când vârsta își face loc în trup. Totuși am fost vinovată pentru că ar fi trebuit să-ți dau de veste din când în când. Te simțeam atât de aproape sufletește încât mi se părea că tulbur și știrbesc ceva dacă concretizez acea legătură care vibra în tăcerea dintre noi. Micul dar trimes prin Dl. Balotescu se va repeta în curând, iar în Septembrie, când mă voi duce la ei, la Rîmnic, voi găsi un mijloc de-a ajunge până la dumneata pentru că dorul de a te revedea îmi apasă greu pe suflet. S'au împlinit la 15 Iunie doi ani de când a închis ochii iubitul meu Filip. S'a stins așa cum a trăit – discret și armonios. Cu trei zile înainte îl duruse tare capul, ceace nu era în obiceiul lui. Am stat lângă el noaptea până s'au calmat junghiurile. A adormit... și nu s'a mai trezit din somnul nenatural timp de 2 zile. Preotul l'a împărtășit și a ridicat mâna încercând să facă semnul crucii. Apoi, a treia zi, de dimineață a respirat din ce în ce mai rar ca o păsărică rănită și s'a oprit ori ce mișcare... fața lui calmă a căpătat o expresie de o impunătoare nobleță. Poate c'atunci l'a atins duhul Dumnezeiesc.

De atunci, în fie care seară îmi fac o parte

din rugăciuni în odaia lui unde toate lucrurile au rămas la locul lor, evanghelia de lângă pat, fotografiile părinților lui, cărțile din bibliotecă. Uneori îl caut în casă și o clipă am uitat că ne-a părăsit. Dar îi simt sufletul care plutește în lumina lui Dumnezeu și mi se liniștește durerea. Am fost 42 de ani alături, unul de altul, în deplină înțelegere și dragoste! Maică scumpă, eu știu că te rogi ca să se înalțe sufletul lui în Lumina Domnului... îți mulțumesc și-ți sărut mâna.

Cu caldă prietenie îți urez sănătate

Cella Delavrancea-Lahovary

MINISTERUL AERULUI ȘI MARINEI CABINETUL MINISTRULUI

- 2 -

când i-am împlinit cea mai mare dorință de a vedea Mănăstirea înoită și întregită.

Țin să vă mulțumesc și eu la rândul meu că mi-ați dat prilejul de a face o faptă demnă de lauda Domnului.

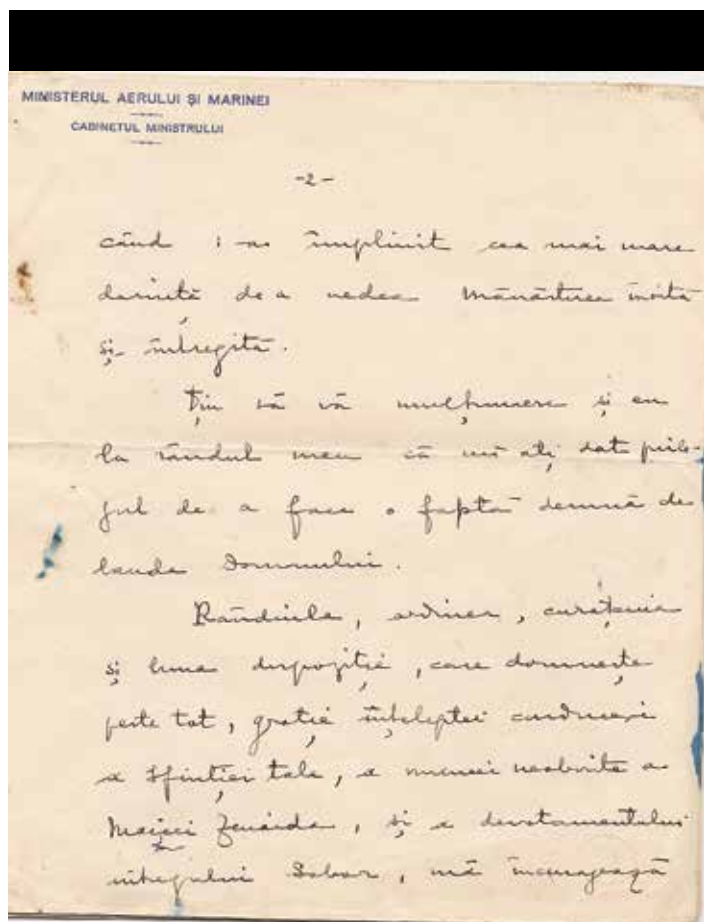
Rânduiala, ordinea, curățenia și buna dispoziție, care domnește peste tot, grație înțeleptei conduceri a sfinției tale, a muncii neobosite a Maicii Zenaida, și a devotamentului întregului Sobor, mă încurajează

- 3 -

și mai mult, ca împreună cu toți să desăvârșim opera începută.

Dorința mea ca și a Dvoastră este ca Sfânta Mănăstire dintr'un Lemn să fie pildă de viață monacală și de propovăduire a Credinței Strămoșești, sub semnul căreia țara noastră a biruit întotdeauna.

De aceea, vă rog, să vedeți în mine un sprijinitor și un proteguitor de totdeauna pentru Sfântul Locaș. În această bună pornire a

mea am îndrăznit să-mi dau părerea câteodată și să vă fiu de folos cu sfatul, mai ales în chestiunea

- 4 -

de organizare. Cred că așa cum se prezintă acum gospodăria Mănăstirii este cât se poate de limpede și arată o concepție judicioasă. Într'adevăr avem:

1/ Stăreția care reprezintă în mod înălțător și pilduitor atmosfera creștină a domneștei așezări.

2/ Casa Maica Paisia care reparată va fi cel mai demn post de conducere a rosturilor mănăstirii și de locuit a Dsale.

3/ De altă parte, atelierele cu dormitorul, spăătoarele, locuința maicii supraveghetoare, a maicii apiculatoare, a maicii cu gândacii de mătase, a maicii cu grădina de fructe, și a cancelariei,

- 5 -

toate aceste din urmă trei în casa de la stupărie, pentru a avea în această parte tot ce se referă la producție și la activitatea din mănăstire.

4/ Infirmeria cu maica infirmieră și cu farmacia.

5/ Gospodăria toată grămadă: bucătăriile, sala de mese, camerele pentru provizii (de lângă bucătărie), grajdurile, atelierele (ce se vor face), pătutul, hambarul și adăpostul trăsurilor, instrumentele de grădină etc.

6/ Casa preoților și poate a maicilor (a perechei de oameni) cu grădinele.

7/ Grădinele, cum s'au orânduit

- 6 -

acum pe categorii: fânețe, zarzavat, fructe.

8/ Curtea cu pasări și râmătoare.

9/ În fine moara.

Cred că mai bine nici nu se poate și când, trecând peste toate, am ajuns aici trebuie să mulțumim lui Dzeu, întregului sobor, în frunte cu Sfința Voastră, și tuturor oamenilor de bine, care s'au străduit cu mult sârg pentru înoirea ei.

Dar odată acest pas și cel mai greu făcut, trebuie să nu lăsăm să se strice nimic, dar să progresăm. De aceea sfatul pe care mi-aș permite să-l dau ar fi următorul:

- 7 -

a) Fiecare maică să primească o însărcinare bine determinată, în care să se specializeze cu timpul și de care trebuie să fie răspunzătoare. Astfel, bunăoară: o maică să fie cu electricitatea, conductele de apă și canalizarea de la latrine; o alta cu albinele și gândacii de mătase, și grădina de fructe; o alta cu atelierele de țesut; o alta cu grădina de zarzavat și nutreț; o alta cu bucătăriile; o alta cu grajdurile; o alta cu moara; o alta cu infirmeria; o alta cu pasările; o alta cu curățitul stăreției; o alta cu curățitul bisericilor; adică cum este acum, pentru unele lucruri, să fie pentru toate ramurile de activitate.

- 8 -

b) Fiecare, pentru ajutorul ei, să aibă o maică, care în decursul timpului să devină perfect cunoscătoare, și să fie capabilă a lua locul maicei șefă. Pentru a se pune la punct cu cunoștințele necesare trebuie să le procurăm cărți elementare pentru fiecare specialitate (albine, gândaci, infirmerie etc.), sau să le dăm instrucțiuni.

c) Când într'un sector de lucru este nevoie de mai multe brațe la un moment dat, atunci prin ordinul stăreției la dispoziția unei maice

AȘEZĂMINTE MONAHALE ȘI LĂCAȘE DE CULT

șefă se va pune personalul trebuincios în mod provizoriu.

- 9 -

Acest procedeu – de repartitia muncii, specializare în fiecare domeniu, ajutor reciproc, răspundere, laudă sau sancțiune – este acel care mi-a dat, în toată cariera mea, cele mai bune rezultate, de aceea îl recomand cu toată căldura.

Pentru anul 1940, alături programul de lucru, cu ordine de urgență în care trebuie să se facă fiecare nouă îmbunătățire.

Dar mai presus de toate este sănătatea, căci numai cu ea se poate face orișice, de aceea Maica Stareță (...)

Dr. Alexandru Ciucă - Memorii

„Când eram în Ministerul Sănătății, într-o vară, Comitetul Central al partidului a alcătuit o comisie care să se deplaseze în stațiunile balneare, să analizeze problemele organizatorice și funcționale și să ia măsurile necesare pentru îmbunătățirea activității lor, înainte de începerea sezonului.

Au început cu stațiunile de pe Valea Oltului. Din comisie făceau parte ministrul Sănătății, dr. Florica Bagdasar, președinta Crucii Roșii Române, fost ministru al sănătății, dr. Butucea, președinta Uniunii Sindicatelor Sanitare; conferențiar doctor Măgureanu, adjunct de șef de secție la Comitetul Central al partidului, doctorul Arcan, consilier pentru problemele sanitare la președinția consiliului de miniștri și eu. Acțiunea a durat o săptămână în stațiunile de pe Valea Oltului. Zilnic treceam prin fața Băbeniului, pe calea care ducea spre Mănăstirea Dintr-un Lemn. Voiam să-i duc pe toți să o vadă. Ministrul s-a tot

opus și cum eu în fiecare zi făceam ignoratio elench⁹ de opoziția lui și reluam propunerea a început să-și bată joc de mănăstiri.

Eram cazați și luam masa la Sanatoriul Comitetului Central din Olănești. Într-o seară, cu două zile înainte de încheierea misiunii și întoarcerea la București, am repus problema cu vizitarea mănăstirii. Ministrul, enervat, mi-a răspuns ca de obicei cu un potop de invective pentru călugărie, și mai ales pentru călugărițe. Agasat, la rândul meu, l-am întrerupt brutal și i-am spus:

– Tovarășe Voinea! Opinia dumitale față de propunerea mea am auzit-o zilnic și cred că toți o știu pe de rost. Cunoștințele mele istorice și religioase nu se rezumă la romanele porno ale lui Damian Stănoiu de care vorbești dumneata. Fiind într-un colectiv de muncă, cred că trebuie să ascultăm și punctul de vedere al celorlalți, propunerea mea rezumându-se la vizitarea unui monument istoric al țării. Și cum cred că dumneata vrei să ascuți și opiniile celorlalți, voi face eu încă o dată o scurtă prezentare a mănăstirii și a importanței acestei mănăstiri ca monument istoric național.

După ce am prezentat în liniște și în fața tuturor valoarea istorică și culturală a Mănăstirii Dintr-un Lemn, dr. Florica Bagdasar a recunoscut că nu cunoștea această mănăstire și nici nu a auzit de ea, dar că stăruința mea i-a trezit curiozitatea și nu vedea niciun inconvenient în a vizita un monument istoric. După ea, conf. dr. Măgureanu de la C.C. al P.M.R. a spus și el că din cât mă cunoaște știa că sunt un pasionat al istoriei și deci puteau avea încredere în părerea mea. Atunci ministrul a acceptat să „se supună hotărârii colectivului” și a doua zi dimineața, în drumul nostru, ne vom opri „o jumătate de oră” la mănăstire.

– Dar, tovarășe Ciucă! Fără călugări și călugărițe!

A doua zi când am ajuns am oprit mașinile în curte în dreptul chiliei maicii Paisia. Le-am spus că voiam să o anunț de vizită, așa cum este obiceiul, pe stareța mănăstirii. Eram la doi pași de intrarea în chilie când doctorul Arcan m-a întrebat:

– Și noi ce facem acum?

Le-am făcut semn să vină după mine și să păstreze liniștea pentru că ministrul nu înceta cu glumele la adresa călugărițelor.

Am deschis ușa chiliei în care zeci de ani înțelepciunea mi-a vorbit despre problemele existenței și m-a ajutat să intru în această lume spirituală. Pereții albi, un pat acoperit de cearșafuri imaculate din care se vedea numai fața stareței și părul ei alb pe care o rază de soare îl transforma într-o aureolă de argint.

Maica Paisia m-a recunoscut imediat și fața i s-a luminat radiind căldură și pace sufletească.

– Băiatul meu, ce bucurie!

Am ingenuncheat lângă patul ei, i-am luat mâinile și i le-am sărutat. I-am spus că am venit cu oaspeți și am început să-i prezint.

Doamna doctor Florica Bagdasar, președinta Crucii Roșii, care se apropiase de pat, a ingenuncheat și i-a sărutat mâna întinsă, de bun-venit.

Fiecare, la rândul lui, a repetat gestul doamnei Bagdasar. Ministrul a rămas însă în dreptul ușii. M-am apropiat de el și i-am spus:

– Tovarășe Voinea, vino aici, că maica Paisia are nevoie de dumneata!

A intrat, a rămas țepăn în fața patului și a privit-o câteva clipe pe stareță, apoi a ingenuncheat, i-a luat amândouă mâinile și i le-a sărutat. Am rămas mut, ca și ceilalți. Când mi-am revenit din uimire, l-am prezentat:

– Maică Paisia, dânsul este ministrul sănătății și a venit să te vadă! Apoi, adresându-mă lui Voinea, i-am spus în câteva cuvinte că în urmă cu un an stareța a avut un accident în mănăstire. A făcut o fractură de col femural, a fost tratată la spitalul din Râmnicu Vâlcea, dar fractura nu s-a consolidat și de aceea este imobilizată la pat.

– Maică Paisia, tovarășul ministru vrea să examineze! – și i-am rugat pe ceilalți să iasă în curte.

Și ministrul a examinat-o cu multă atenție, apoi i-a mulțumit că ne-a primit și i-a spus că va discuta cu mine și împreună vom vedea cum o vom putea ajuta. A îngenunchat din nou, i-a sărutat mâinile cu o căldură aparte, iar maica l-a binecuvântat.

Am rugat apoi o maică să-i însoțească pe medici și să le arate ctitoria lui Matei Basarab și biserița „Dintr-un Lemn”. Le-am povestit și eu despre stăreție, dar cu emoția trăirilor mele. Le-am vorbit despre Constantin Brâncoveanu, „prezent” în salon, despre icoanele maicii Zenaida, atrăgându-le atenția asupra câtorva în care Fecioara e împărăteasa lumii, dominând pământul și cerul și purtând coroana împăraților Bizanțului.

Am fost invitați în foisorul brâncovenesc, unde am fost serviți cu șerbet și apă rece în niște pahare brumate, iar un grup de maici a început să psalmodieze cântece din liturghii în biserica Basarabului din fața foisorului.

Grupul nostru comunist era complet transformat. Gălăgios de obicei la fiecare popas, acum nimeni nu vorbea, fiecare adâncit în gândurile lui și impresionați cu toții. La masa de prânz, de seară și la prânzul de a doua zi, înaintea plecării, a țâșnit o ploaie de întrebări despre istoria și legenda mănăstirii, despre stareță și regina Maria, despre icoane, Bizanț, ruși și ortodoxie. Singurul tăcut a fost ministrul.

Am ajuns spre seară la București și-a doua zi, deși m-am sculat greu, am ajuns totuși la minister în jurul orei 9, ora mea obișnuită. Secretara mi-a spus că ministrul mă căutase de trei ori și că mă chema în cabinetul lui.

Am intrat cu dosarul complet și cu informarea pe care o făcusem cu o seară înainte, i le-am pus pe birou și cu mențiunea că informarea era în ciornă, ca să poată face observații. El mi le-a dat înapoi spunându-mi că le vom discuta acasă la el, dacă aș vrea să mă duc, la un grătar făcut de Doca. **(pot să adaug apozitia sora lui?)**

De fapt, el m-a căutat să discute cu mine problema stareței de la mănăstire.

L-am întrebat ce gândește el, care o și examinase, și mi-a

spus că are impresia că nu se poate face mare lucru în țară.

– Ce putem face noi – îmi amintesc că mi-a spus – este să o aducem la București, să vorbim cu academicianul Rădulescu, șeful clinicii de reumatologie de la Spitalul Brâncovenesc, să o interneze la el, să o țină sub observație, să îi facă toate examenele și apoi să facă prognosticul. Este cel mai calificat din țară! După câte știu, noi nu avem în țară materialele și nici metodele care au început să se aplice cu succes pentru persoanele vârstnice și foarte vârstnice în Occident. Ministrul mi-a propus să o trimitem la Viena.

– Dumneata realizezi că asta ar putea declanșa un mare scandal? O călugăriță trimisă pentru operații foarte costisitoare în Occident, pe banii clasei muncitoare! – i-am spus eu.

– Ei, încercăm o acoperire! Prin ministrul de la Culte, cu care eu pot vorbi. Ministrul cultelor poate cere Ministerului Sănătății să fie ajutat pentru trimiterea și efectuarea unui examen de specialitate și, eventual, a unei intervenții într-o țară din Occident a stareței de la mănăstire, arătându-i meritele excepționale în conservarea monumentului istoric.

Am găsit bun planul ministrului și i-am cerut să vorbească el cu Rădulescu, să pregătească o rezervă de două locuri – ceea ce știam că e imposibil în clinica de la Brâncovenesc a academicianului – pentru că, i-am spus eu, ea va avea nevoie permanent de o călugăriță de la mănăstire care să stea cu ea. Știam că în camerele care au fost altădată rezerve, el instalase câte trei-patru paturi.

Ministrul l-a chemat imediat la telefon și a vorbit cu el, explicându-i că patriarhul l-a rugat pentru o călugăriță de excepție să facă acest lucru, ea având nevoie în permanență de o maică de la mănăstirea ei, care să o ajute în toate mișcărilor, fiind imobilizată la pat de un an. Academicianul i-a explicat condițiile grele din Spitalul Brâncovenesc, ministrul a stăruit, iar academicianul a cedat răspunzându-i că nu-l putea refuza, deci va face o mică revoluție și va pregăti o rezervă pentru stareță, în clinica lui.

S-a ridicat după aceea problema aducerii de la mănăstire la București. M-am gândit imediat la o soluție: să trimit salvarea Zim primită de la Moscova pentru cazurile de urgență ale conducerii de partid. O trimit înainte și va aștepta avionul sanitar. Medicul și cu personalul de bord o vor instala în salvare, împreună cu maica însoțitoare. Avionul se va întoarce imediat cu stareța la București, iar salvarea va veni și ea înapoi.

După câteva zile, l-am informat pe ministru că planul a fost executat

AȘEZĂMINTE MONAHALE ȘI LĂCAȘE DE CULT

și maica Paisia era instalată într-o rezervă din clinica de la Brâncovenesc. S-a bucurat și mi-a mulțumit.

Din păcate maica Paisia nu a putut fi ajutată. Părerea academicianului a fost că nu se putea face nicio intervenție chirurgicală. După o lună am transportat-o în același fel înapoi la mănăstirea ei.

Veneam ca de obicei să o văd, îi aduceam medicamente și continuam să-i ascult inima și gândul, iar stareța, cu ajutorul maicii Zenaida, a continuat să conducă mănăstirea cu înțelepciunea ei.

Dar, cum zice Miron Costin, **nu e omul peste vremi, ci bietul om sub vremi.**

La mănăstire au venit oameni noi care, profitând de imobilizarea ei, au decis să o înlăture pe stareța sfântă ca să scurteze drumul vanității lor. A început o acțiune de subminare, specifică vremurilor, pe care călugărița cu har, care era maica Paisia, în generozitatea spiritului ei creștin, o înțelegea și ierta tot ceea ce se urzea împotriva ei. Dar toate acestea îi răneau în fiecare zi mintea și inima, gândindu-se mereu la destinul mănăstirii pe care o conducea de patruzeci de ani. A fost schimbată ca stareță, fără să fie lăsată, cum era datina în mănăstirile noastre, să rămână până la sfârșitul vieții în misiunea ei, pe care a cinstit-o timp de decenii, salvând mănăstirea pentru care a trăit, făcând-o să trăiască în continuare peste veacuri.

Toate acestea i-au provocat o agonie dureroasă și un sfârșit ca în tragediile antice.

De câte ori veneam să-i alin durerile nu am auzit de la ea decât cuvinte blânde și de iertare pentru tot ce se spunea și se făcea contra ei, dar maica Zenaida, ajutoarea ei, culegătoarea de icoane, de fiecare dată plângea de revoltă și-mi cerea să o ajut pe

maică. Dar și Zenaida, care îmi vorbea de fiecare dată de suferințele maicii și nicio dată de ale ei, a fost schimbată în aceeași manieră. Nu era afectată de propria situație, însă ceea ce i s-a întâmplat maicii Paisia a rănit-o adânc și a murit cu acest sentiment. Când am sărutat pentru ultima dată mâinile cu degetele fine și lungi ale maicii Paisia, le-am privit lung și m-au înecat lacrimile. Mi-au venit în minte cuvintele Marthei Bibescu dintr-un volum de portrete în care ea scria despre mâinile regelui Ferdinand: **Mâinile lui cu degetele lungi și spirituale, când le vedeam strânse, parcă strângeau potirul suferințelor, iar deschise, parcă primeau cuiele!** și mi se părea că le-a scris pentru stareța cu har de la Mănăstirea Dintr-un Lemn.

Prin moartea ei mi-am pierdut mama spirituală, iar puțin după ea a plecat într-o lume mai bună și mama care mi-a dat viață și și-a sacrificat-o pe a ei pentru destinul copilului."

FROM THE DOCUMENTARY THESAU- RUS OF DINTR-UN LEMN MONASTERY

There are presented some unpublished letters that were found in the archive of reverend mother Paisia Vasilescu which have a special significance related to the history of Dintr-un Lemn Monastery.

Keywords: Dintr-un Lemn Monastery, Cella Delavrancea-Lahovary, Paisia Vasilescu, Paul Teodorescu, Alexandru Ciucă

NOTE

1 Sf. Mănăstire Dintr-un Lemn.

2 Sf. Mănăstire Dintr-un Lemn.

3 Argument irelevant, concluzie, teză irelevantă. (n. red.)